

Ten geleide

Marijke Gijswijt-Hofstra

In dit themanummer *Geloven in genezen* laten vier leden van de projectgroep 'Magie en geneeskunde' zien hoe de Nederlandse medische geschiedenis vanuit sociaal-cultureel perspectief kan worden benaderd. De projectgroep is in mei 1989 opgericht en maakt deel uit van de sedert 1982 functionerende, interdisciplinaire studiegroep 'Hekserij en toverij in Nederland'.

De eerste bijdrage biedt een overzicht van recent medisch-historisch onderzoek, voor zover van belang voor de centraal gestelde thema's 'geloof' en 'magie', en geeft voorts suggesties voor nader onderzoek. De overige drie bijdragen betreffen origineel onderzoek naar thema's uit de zeventiende, negentiende en twintigste eeuw. De aandacht is met name uitgegaan naar (potentiële) lijdens en naar niet-officiële genezers.

Evenals het vorige, in 1986 door de studiegroep 'Hekserij en toverij in Nederland' onder de titel *Kwade mensen. Toverij in Nederland* uitgebrachte themanummer van het *Volkskundig bulletin*, vormt ook dit themanummer een eerste gezamenlijke inspanning, ditmaal op het gebied van wat kortweg valt aan te duiden als 'magie en geneeskunde'. Zoals in *Kwade mensen* toekomstige projecten werden aangekondigd – zie de sedertdien verschenen bundel *Nederland betoverd* (Amsterdam 1987), de bibliografie *Toverij in Nederland, 1795-1985* (Amsterdam 1990) en de dissertatie van Willem de Blécourt, *Termen van toverij* (Nijmegen 1990) – zo kan ook ditmaal een, voor 1992 geplande, bundel over 'magie en geneeskunde' in het vooruitzicht worden gesteld.